

BORBÉLY ANNA

MTA Nyelvtudományi Intézet (Research Institute for Linguistics, Budapest, Hungary)

POZITÍV NYELVÉSZET ÉS NYELVI VÁLTOZATOSSÁG

POSITIVE LINGUISTICS AND LANGUAGE VARIATION

Az előadásban ismertetett OTKA (K 81574) kutatásban elsősorban azokra a nyelvi, nyelvészeti kérdésekre támaszkodtam, amelyeket a román nyelvváltozatokról, nyelvhasználatról és a kétnyelvűségről a magyarországi honos román közösség tagjai fogalmaztak meg.

A közösséget foglalkoztató folklingvisztikai (népi nyelvészeti) kérdések tanulmányozásakor – többek között – két fontos tanulság vonható le. Az első, hogy ezeket nem tudjuk csupán egy-egy nyelvészeti elméleti kereten belül mozogva megválaszolni, hanem több diszciplína (dialektológia, szociolingvisztika, kétnyelvűség-kutatás, onomasztika) határainak az átlépésére van szükség. A második tanulság, hogy ezek a kérdések zömmel negatív töltetűek és a „nyelvi hibákra”, a „hibás nyelvhasználatra” összpontosítanak. Ebből a két tanulságból kiindulva az előadás célja összefoglalni azt a kísérletet, amely arra irányult, hogy a közösség tagjainak miként lehet, illetve kellene átfogó ismereteket átadni nyelvükről (területi, társadalmi és funkcionális változatairól), valamint a kétnyelvűségről. Mindez annak érdekében történik, hogy a román nyelven belüli változatosság, valamint a román és a magyar nyelv használatának változatossága a közösség tagjainak jövőbeli szemléletében legyen inkább egyfajta értéként elfogadva, és a közösséget definiáló egyedi nyelvi vonásként értelmezve. Vagyis a közösség tagjai a „nyelvi hibák” és a „hibás nyelvhasználat” helyett fedezzék fel a nyelvi kreativitást, ami egy pozitív nyelvészet kialakításához vezethet.